

**WIDZIALNOŚĆ
ZAWIŚCI**

Dla Józia i Róży –

moich wymarzonych i ukochanych dzieci

Filip Pierzchalski

WIDZIALNOŚĆ ZAWIŚCI

**O resentymentach
w życiu politycznym**

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2024

Recenzenci:

dr hab. prof. USz Jerzy Kochan

dr hab. prof. UZ Lech Szczegóła

Projekt okładki: Katarzyna Juras

Na okładce wykorzystano zdjęcie rzeźby Giusto Le Courta *Zawiść* (ok. 1670 r.) – wystawa Europejskie Skarby Muzeum Narodowego z Muzeum Książąt Czartoryskich w Krakowie na Zamku Królewskim w Niepołomicach, fot. A. Otrębski; CC https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Giusto_Le_Court_Zawisc.jpg

Redakcja i korekta: Edyta Podolska-Frej

Redakcja techniczna i indeks nazwisk: Dariusz Piskulak

Copyright © 2024 by Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o. Warszawa

Copyright © 2024 by Filip Pierzchalski

ISBN 978-83-67450-99-7

Publikacja dofinansowana przez Wydział Nauk Politycznych
i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Oboźna 1, 00-340 Warszawa

tel./fax 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91

dział handlowy: jak wyżej w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Printed in Poland

SPIS TREŚCI

WSTĘP	7
ROZDZIAŁ I	
KOGNITYWNE I KULTUROWE PRZESŁANKI	
EMOCJONALNEGO POZNANIA WZROKOWEGO	15
1.1. W kierunku umysłu rozszerzonego	15
1.2. Poznanie wzrokowe	29
1.3. Kulturowe uwarunkowania widzenia	35
1.4. Spostrzeżenia wzrokowe i ich emocjonalność	42
ROZDZIAŁ II	
NATURA EMOCJI I ICH WIELOWYMIAROWY CHARAKTER	50
2.1. Wybrane definicje oraz typologie emocji	50
2.2. Strukturalne uwarunkowania emocji	62
2.3. Klasowy wymiar emocji	68
2.4. Emocjonalne podłoże hegemonii kulturowej	80
ROZDZIAŁ III	
ZAWIŚĆ I RESENTYMENT	
W POLITYCZNEJ PRZESTRZENI EMOTYWNEJ KOMUNIKACJI	90
3.1. Zawiść jako emocja złożona	90
3.2. Sentyment i resentyment	100
3.3. Reżim emocjonalny i jego pozorność	110
3.4. Emocjonalna i emotywna komunikacja	122
ROZDZIAŁ IV	
INSTRUMENTALIZACJA EMOCJI W PRAKTYKACH POLITYCZNYCH	127
4.1. Upolitycznienie emocji pierwotnych i wtórnych	127
4.2. Socjotechnika emocji w polityce	139
4.3. Instrumentalizacja przeżyć jako źródło politycznych manipulacji ...	146

ROZDZIAŁ V	
WIDZIALNOŚĆ I KREACJE EMOCJONALNEJ WIDZIALNOŚCI W POLITYCE	152
5.1. Polityka jako przestrzeń perspektywiczna	152
5.2. Odzwierciedlenie i historyczność punktów widzenia	162
5.3. Polityczna widzialność i jej emocjonalne (re)produkcje	185
5.4. Fetyszyzacja „widzialnego” w praktykach politycznych	204
5.5. Zemsta jako widzialne narzędzie walki politycznej	211
5.6. Polityczna widzialność resentymentów w relacyjnej asymetrii przywódczej	217
ZAKOŃCZENIE	235
BIBLIOGRAFIA	241
SPIS SCHEMATÓW	263
INDEKS OSÓB	265